

Gorinchem, 4 januari 2024

VOORSTEL BESTUUR WAARDLANDEN

Vergadering : 26 februari 2024
Agendapunt : 7.0
Steller: : Gitta Spruit

Onderwerp : Zwerfafvalmonitor 2023

Voorstel : Kennis te nemen van de Zwerfafvalmonitor 2023 (eindrapport)

Inleiding

Sinds 2019 monitort Eco Consult – Groen, Milieu & Management BV twee maal per jaar het zwerfafval in de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden. Per 1-1-2023 is monitoring niet meer verplicht om zwerfafvalsubsidie te ontvangen van Nedvang / Stichting Nederland Schoon. Aangezien de gemeenten de uitkomsten van de zwerfafvalmonitor als meetinstrument hebben opgenomen in de Strategienota, is het noodzakelijk de monitoring door te zetten. Daartoe heeft het bestuur van Waardlanden op 29 september 2022 besloten.

Wij hebben opdracht gegeven aan Eco Consult – Groen, Milieu & Management BV om voor onze vier gemeenten de monitoring in 2023 wederom twee controlerondes (voorjaar en najaar) uit te voeren. Voor de eenduidigheid hanteert Ecoconsult dezelfde aanpak als voorgaande jaren:

- Per gemeente zijn minimaal 50 meetlocaties verdeeld over diverse gebiedstypen en wijken, waarbij onderscheid is gemaakt tussen 'centrum' en 'overige gebieden' binnen de bebouwde kom. De meetlocaties zijn gelijk aan voorgaande jaren, met uitzondering van 3 verschuivingen in Vijfheerenlanden, op verzoek van de betreffende gemeente.
- Alle gemeenten hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om circa 10 extra "hotspots" naast de 50 meetlocaties op te geven voor monitoring.
- Bijplaatsingen hebben alle vier de gemeenten wederom als extra meetlat meegenomen.

Er is een rapport met overall bevindingen voor Waardlanden opgesteld. In aanvulling op voorgaande jaren zijn meerjarige trends uitgebreider in beeld gebracht. Iedere gemeente krijgt ook een separaat rapport.

Beoogd effect

- Inzicht krijgen in de hoeveelheid zwerfafval in de gemeenten.
- Inzicht verkrijgen in de plaatsen met het meeste zwerfafval.
- Inzicht te krijgen in mogelijke verbeteropties.
- Meetinstrument voor de strategienota (zwerfafval en bijplaatsingen)

Argumenten

1.1 Het eindrapport Waardlanden overall van december 2023 geeft onderstaande conclusies weer:

- Overall gezien scoren **de vier gemeenten tezamen** tijdens beide metingen kwaliteitsniveau B.
- In mei 2023 is weer een (lichte) toename van 121 stuks zwerfafval ten opzichte van mei 2022 te zien en in november 2023 weer een toename van 478 stuks ten opzichte van november 2022. Dit in tegenstelling tot de coronaperiode waar sprake was van een daling van zwerfafval.
- Overall gezien scoren alle 'basis' beeldmeetlatten niveau B. Bijplaatsing bij containers scoorde tijdens meting 1 niveau A maar is tijdens meting 2 niveau B geworden.
- Niveau A+ komt bij 'fijn zwerfafval op verharding' in alle gemeenten bijna niet voor. Dit betekent dat vrijwel overal in meer of mindere mate fijn zwerfafval op de verharding voorkomt.
- Alle gemeenten scoren, gemiddeld gezien (over het hele jaar beschouwd), kwaliteitsniveau B.
- Het grootste deel van de meetlocaties is tijdens beide metingen in 2023 qua kwaliteitsniveau gelijk gebleven. Tijdens beide metingen is het aandeel meetlocaties dat een lager niveau scoorde ten opzichte van het voorgaande jaar hoger dan het aandeel meetlocaties dat een niveau hoger scoorde dan het voorgaande jaar.
- Tijdens beide metingen in 2023 scoren de meetlocaties in recreatiegebied, werkgebied en woongebied niveau B. Hoofdwegen scoren in mei niveau B en in november niveau C. Gemiddeld gezien komt het

niveau terecht op niveau B (nipt). Winkelgebied scoort in mei niveau C en in november niveau B op de grens met C. Gemiddeld gezien komt dit neer op niveau C en voldoet daarmee niet aan het ambitieniveau. Hierbij zijn de resultaten van alle vijf de beeldmeetlatten bekeken, exclusief de hotspots.

- **Trend kwaliteitsniveau basisbeeldmeetlatten 2019-2023:** als je het gemiddelde van de vier gemeenten beschouwd, was er vanaf 2020 een toenemende verbetering van het kwaliteitsniveau te zien tot 2023. Vanaf mei 2023 nam de kwaliteit weer wat af (met een groter aandeel C- en D-niveaus). In elke periode wordt niveau B gescoord.
- **Trend bijplaatsingen Waardlanden totaal 2019-2023:** tijdens alle metingen scoren de bijplaatsingen niveau A of B, behalve in mei 2021, dan scoren de bijplaatsingen niveau C. In 2023 is te zien dat het aandeel niveau C en D langzaam toeneemt. Wellicht heeft de afsluiting van de containers in 2023 bijgedragen aan verslechtering van de kwaliteit op dit onderdeel (maar er kunnen ook andere factoren een rol spelen).

1.2 Bij de **individuele gemeenten** zijn er verschillen te zien. Deze zijn in de conclusies van de rapport per gemeente (zie bijlage) opgenomen.

1.3 In het rapport zijn onderstaande vijf aanbevelingen gedaan.

- a) De monitoring voort te zetten en om na te denken over het monitoren van interventies en het voortzetten van een prullenbakscans in Vijfheerenlanden.
- b) In **Molenlanden** in Kinderdijk extra aandacht aan het zwerfafval en bijplaatsingen bij afvalcontainers te schenken in verband met het daar vereiste kwaliteitsniveau A.
- c) Na te gaan of door middel van intensievere communicatie richting inwoners, ondernemers (**winkelgebied**) en scholen extra winst te behalen valt in de zwerfafvaldruk op sommige locaties. Dit kan via de websites van gemeenten, extra communicatie richting ondernemers en/of het aanbrenge van visuele looproutes aangebracht op verhardingen richting afvalbakken.
- d) Over het algemeen extra aandacht schenken aan de **bijplaatsing van afval bij afvalcontainers**.

De aanbevelingen zijn in lijn met het Plan van aanpak subsidie Extra aanpak zwerfafval 2023, dat 23 februari 2023 door het bestuur is vastgesteld. Het nog door het bestuur vast te stellen plan van aanpak 2024 zal in lijn zijn met het eerdere plan en onderhavige aanbevelingen, die samen met de gemeenten worden opgepakt. Opvolging van aanbeveling van het monitoren van interventies wordt in overweging genomen bij de interventies die worden uitgevoerd, maar zijn momenteel niet voorzien.

Kanttekeningen

Aan de resultaten van de hotspots zijn geen algemene conclusies te verbinden, de bevindingen ten aanzien van de hotspots zijn bij de individuele gemeenten toelicht.

Het is op basis van de monitoring in 2023 niet met zekerheid vast te stellen of uit te sluiten dat de invoering van het Recycletarief impact heeft op zwerfafval.

Financiën

De investering van circa € 17.000,- wordt gedekt uit de verlengde zwerfafvalsubsidie 2023-2024.

Communicatie

Waardlanden communiceert niet over de overall resultaten van de zwerfafvalmonitor. Wij beschouwen het als een onderdeel van het werkproces. Toevallige omstandigheden kunnen resultaten beïnvloeden. Deze nuances kunnen nauwelijks in externe communicatie worden aangebracht. Gemeenten kunnen desgewenst zelf over de resultaten communiceren.

Vervolg

In het voor- en najaar 2024 worden wederom meetrondes uitgevoerd en rapportages opgemaakt, die aan het bestuur worden voorgelegd.

Bijlagen

- Waardlanden Rapportage Monitoring Zwerfafval 2023- Eindrapport Waardlanden overall
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2023 – gemeente Gorinchem
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2023 – gemeente Hardinxveld – Giessendam
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2023 – gemeente Molenlanden
- Rapportage Monitoring Zwerfafval 2023 – gemeente Vijfheerenlanden

Bestuur Waardlanden : 26 februari 2024

Agendapunt : 7.0

Onderwerp : Zwerfafvalmonitor 2023

Het Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden

b e s l u i t :

Kennis genomen van de Zwerfafvalmonitor 2023 (eindrapport)

Aldus besloten in de bestuursvergadering,
gehouden op 26 februari 2024

de secretaris

J.A.P. Rau

de voorzitter

A.C. Bikker